

Vårlys, 165x135 cm

ROAR WOLD

Da Roar Wold i 1964 mottok Morgenbladets pris for det mest markante verk på Høstutstillingen var abstraksjon det dominerende formspråk blant de unge kunstnerne. I dag er det abstrakte maleriet Wold og hans generasjon representerte en del av kunsthistorien. Sett i ettertid kom abstrakt maleri aldri til å få noen bred oppslutning i norsk kunst, og Wolds malerier plasserer seg som et av de ypperste bidrag til sjangeren i norsk maleri.

Wolds vei til abstraksjonen gikk gjennom en gradvis reduksjon av gjenkjennelige motiver hentet fra Trondheim og det trønderske landskapet. Omkring 1960 hadde dette oppryddingsarbeidet resultert i at tilbake sto en struktur, en materialvirkning og en fargeklang som ikke hadde et umiddelbart gjenkjennelig motiv. Wold tok imidlertid aldri spranget over i en rent geometrisk abstraksjon. Nærhet til konkret natur kom fortsatt til å spille en viktig rolle i hans kunst. Det gir bildene en intimitet og kontakt med det hverdagslige og konkrete, som er typisk for så mye av norsk abstrakt maleri i hans generasjon. Det er et maleri som sjelden uttrykker høyflygende, metafysiske spekulasjoner.

De første abstrakte bildene hadde ofte en rik stoffkarakter og bearbejdet enkle geometriske former. Fargen spilte en dempet rolle, ofte var bildene utført i nyanser av svart-hvitt med forsiktlige innslag av jordfarger. Sansesopplevelsen har også senere stått sentralt for Wold, enten det var opplevelse av noe sett eller lydlig. En farges tone og klang, rytme, harmoni og disharmonier i et motiv, fikk sitt motsykke i hvordan han ordnet elementene på billedflaten til abstrakte komposisjoner med et sterkt musikalsk uttrykk.

Wold virket mesteparten av sitt liv som maler og som lærer ved Kunstskolen i Trondheim, som han var med på å opprette etter krigen, og senere ved avdelingen for Farge og Form ved NTH. Han reflekterte over både eget arbeid og hva han fant i andres kunst. Han skapte seg et rikt univers av referanser innen musikk, litteratur og kunst som klubbunns for sine bilder. Som en kunstner av den første generasjonen kunstnere etter krigen, sto åpenhet og dialog som en grunnleggende verdi i hans tilnærming til kunst.

I Wolds kunst brytes internasjonale referanser med det lokale. Fra ungdoms-

men sto Bjarne Ness som et mytisk forbilde. Wold studerte ved Kunstakademiene i Oslo og København og var også elev av Fernand Léger i Paris. Hans skoleing peker i retning av en sterk orientering mot klassisistiske verdier. Wold på 1950- 60-tallet knyttet sitt uttrykk nær malere innenfor pariser-skolen, som Léger, Serge Poliakoff og Nicolas de Staël. I hans sene produksjon spiller Henri Matisse og Pierre Bonnard en viktigere rolle. Hans interesse for et sterkere organisk og gestisk maleri som formidler et næsten kroppslig uttrykk, med impulser fra den spanske maleren Antonio Tapes til den amerikanske maleren Robert Motherwell, førte til at han utover på 1970-tallet utviklet en friere malerisk stil som nådde sitt høydepunkt i det siste tiåret av hans virke.

Wolds seneste malerier hører til hans desidert dristigste. Jo mer han behersket sitt metier jo friere ble de maleriske løsningene. Som et ledd i å skape et mer organisk og fritt gesturalt maleri, arbeidet Wold med jevne mellomrom med medier som tegning, akvarell og gouache. Medier der han i større grad enn i maleriene dyrket et direkte og spontant uttrykk med sterke innslag av kalligrafi. Sammen med sine kolleger ved NTH, Lars Tiller og Håkon Bleken, sto Wold for en fornyelse av norsk tegnekunst på 1960-70-tallet, gjennom den eksperimentelle tilnærming til kull-tegning i store formater som utgjorde et viktig innslag i undervisningen.

Farge, struktur og materiale er byggesteinene i hans maleri. Innenfor den stramme formen han utfolder seg i, utviklet Wold et rikt malerisk og teknisk register ut fra eksperimenter med fargens påføring, redskaper og selve substansen. På 1960-tallet finner vi hyppige innslag av collage og innblanding av materialer i fargen for å gi den et rikere stofflig preg. Senere arbeidet han mye med å trekke fargen av i partier; sprute farge på, skrape og male over slik at bunnfargen skinner gjennom i partier. Partier mettet med farge veksler med lette, gjennomskinnelige partier. Kunstneren drypper på fargen, tegner med skaffet i malingen og veksler mellom markerte strøk og partier som er glatte og harde.

Haugesund Billedgalleri eier et sent hovedverk; "Blått rom". Wolds tittel refererer til opplevelser av farger, stemninger og de romlige figurer fargefeltene danner på flaten, uten at man kan identifisere bestemte objekter eller situasjoner. Man kan selv dikte inn om man står overfor et landskap, et interiør eller et byrom. Bildet krytter seg til en este-

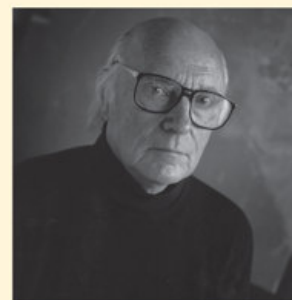
tikk der det skal være spillerom for betrakterens deltakelse. Det er en kunst som oppfordrer til en aktiv lesning av verket og ikke bare en avlesning av hva kunstneren har ment. Kunstneren er derfor tilbakeholden med å gi referanser som låser fast fortolkningen. Det tvetydige kommer også til uttrykk gjennom at hva som i ett øyeblikk synes å ligge nærmest betrakteren viker tilbake og skifter plass med hva man har opplevd som en bakgrunn. I likhet med mange av Wolds sene malerier er bildet mer sammensatt enn tidligere. Billedflaten er sammensatt av flere elementer, har en rikere koloritt og inndelingen av flaten vertikalt og horisontalt spiller på forholdet mellom høyde og bredde på en slik måte at rektangelet brytes ned i en rekke mindre kvadrater og rektangler.

Wolds bilder er fulle av skiftninger og liv. Flater ekspanderer, støter mot andre flater og krymper sammen; skyter utover i rommet og trekker seg tilbake. Fargen kan få tilfidd en konstruktiv rolle i det ene øyeblikk og brukes til å skape stemning i det neste. Den foretrukne komposisjonsfiguren er krysset, der linjer møtes optimalt kontrasterende. Utforskningen av elementene på flaten og relasjonene mellom dem var for Wolds generasjon ikke bare en utprøving av en estetikk, men et forsøk på å skape bilder som kommuniserte en visjon av bildet som et åpent, dynamisk felt for visuelle opplevelser.

Olvind Storm Bjerke

Strandbilde, 130x90 cm

ROAR WOLD (1926-2001)

Trondheim Katedralskole, examen artium, latinlinjen 1945
Kunstskolen i Trondheim 1946-47
Universitetet i Oslo 1947-48
Statens kunstakademi under prof. Per Krogh og prof. Jean Heiberg 1948-51
Opphold ved Légers malerskole, Paris 1951
Statens sløyd- og tegneskole, Notodden 1953-54
Opphold ved kunstakademiet i København under prof. Niels Lørgaard 1957
Undervile i tegning ved Kunstskolen i Trondheim 1955-71
Vitenskapelig assistent, senere førsteamanuensis ved Institutt for form og farge, NTH 1961-91

Morgenbladets pris ved Statens årlige kunstutstilling 1964
Åresmedlem Trondhjems Kunstforening

SEPARATUTSTILLINGER

Galleri 27, Oslo 1964, -69
Galleri Strømmen, Trondheim 1971, -76
Galleri F15, Moss 1977
Bergen Kunstforening 1977
Stavanger Kunstforening 1977
Lillehammer Kunstforening 1978
Larvik Kunstforening 1978
Galleri Tanum, Oslo 1980
Galleri Riis, Trondheim 1980
Galleri Ismene, Trondheim 1983, -85, -87, -92, -96
Trondhjems Kunstforening 1986
Kunstnerforbundet, Oslo 1986
Galleri Haaken, Oslo 1984, -88
Galleri Koloritten, Stavanger 1988
Lillehammer Kunstforening 1988
Trondhjems Kunstforening 1997
Kairos New Art Gallery, München 1998

GRUPPE 5-UTSTILLINGER

Trondhjems Kunstforening 1961, -62, -64, -80
Bergen Kunstforening 1962
Ausstillings-Pavillon, København 1964-65
Kunsternes hus, Oslo 1966
Studio DuMont, Köln 1966
Brynes Kunstforening 1967
Brynes Kunstforening 1967
Galleri F15, Moss 1970
Holstebro, Danmark 1970
Fyns Stifts Kunstmuseum, Odense 1970
Trondhjems Kunstforening, Haltnborg (Reykjavik)
Tammerforshuset og Kulturhuset i Karlsbad 1994

KOLLEKTIVUTSTILLINGER (UTVALG)

Statens Høstutstilling 1957, -69
Sommer- og juleutstillinger, Trondhjems Kunstforening fra 1946
"Salamanderen", Trondhjems Kunstforening 1954
Nordisk vernskapsby-utstilling, Trondheim, Tammerfors, Norkøping, Odense 1955
"Tema", Trondhjems Kunstforening 1958
Nordisk ungdomstjeneste, København 1962
Nordisk utstilling Håsselby slott, Stockholm 1966, -67
Nordisk Kunstnerforbunds utstilling, Charlottenborg, København 1969
"Statens kunstakademi 60 år", Nasjonalgalleriet 1969
"Dette betyr noe i Norge", Danmark og Sverige 1970-71
"10 norske kunstnere", Budapest, Warszawa, Wrocław, Aalborg, Liverpool og Manchester 1970-71
"Visuell", Blomquist, Oslo 1970, -71, -73, -75, -77
Nordisk Kunstnerforbunds utstilling København og Reykjavik 1970

Vinnere av Morgenbladets kunstpris 1964-79, Oslo Kunstforening 1979
Galleri Moderne Kunst, Oslo 1981
"Femti-årene, et gjennombrudd", Henie Ørstad kunstcenter, Høvikodden 1982
"Mennesket og havet i norsk maleri", NTH, Trondheim og Norsk Sjøfartsmuseum, Oslo 1983
Bilder fra Inger og Andreas L. Riis' samling, Høvikodden 1986
"Trønderkunstnere", Galleri Haaken, Oslo 1986
"Paris - Oslo", Høvikodden 1991
Galleri Haaken 30 år, Jubileumsutstilling 1991
Norsk Hydros kunstsamling, Høvikodden 1992
"Norske Bilder", Galleri Brandstrup, Oslo 1989, -90, -91, -92, -93, -95
"Per Kroghs elever", Kunstnerforbundet, Oslo 1992
Kairos New Art Gallery, München 1999

INNKJØP

Nasjonalgalleriet, Museet for Samtidskunst, Trondheims kunstmuseum, Bergen Billedgalleri, Lillehammer bys malerisamling, Stavanger faste galleri, H.M. Dronningens samling, Riksgalleriet, Norges Bank, Norsk Kulturstift, Oslo kommunes kunstsamlinger, Bryne kunstforening, Sar-Trøndelag fylke, Trondheim kommune, Frostating lagsett, Statens Hus i Trondheim, Haugesund Billedgalleri

UTSMYKNINGER

Fødtal verk 1951
Forende Forskning, Trondheim 1970
Statens Meieriskole, Trondheim 1979
Politikolen, Oslo 1979
Pulthuset, Trondheim 1982
E.C. Dahls bryggeri, Trondheim 1984
Norges Bank, Oslo 1986
Østervallen, Trondheim 1989

TILLITSVERV

Formann i styret for Kunstskolen i Trondheim
Viseformann i styret for Trondhjems Kunstforening
Medlem av den kunstneriske komite i Trondhjems Kunstforening
Medlem av direktoratet for Kunsternes hus, Oslo
Medlem av Nasjonalgalleriets innkjøpskomite
Medlem av redaksjonsrådet for tidsskriftet Kunst og Kultur
Konsulentoppdrag for Utbyggningsfondet for nye statsbygg

Detaljer i landskapet, 160x135 cm